

Enskild motion

Motion till riksdagen 2017/18:1792

av **Ingela Nylund Watz och Serkan Köse (båda S)**

Avskaffa EBO och inför värdigt eget boende (VEBO) för nyanlända flyktingar

---

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra situationen för nyanlända flyktingar genom att avskaffa EBO och införa ett s.k. värdigt eget boende och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

I slutet av 2015 beslutade regeringen att alla Sveriges kommuner ska ta ett solidariskt ansvar för mottagandet av nyanlända flyktingar. För de kommuner i landet som under lång tid tagit emot en oproportionerligt stor andel av de nyanlända var detta ett mycket välkommet beslut. Lagstiftningen, som trädde i kraft 2016, omfattar dock enbart de flyktingar som vid ankomsten blir anvisade plats i så kallade anläggningsboenden (ABO), men vid fördelningen tas hänsyn till de kommuner som redan tagit ett stort ansvar.

Sverige har dock alltså i praktiken två mottagningssystem för asyl- och flyktingmottagandet. Dels det ovan nämnda systemet med platsanvisning till asylboende (ABO), dels ett system där de nyanlända ordnar sitt eget boende (EBO). EBO-systemet har, för ett fåtal kommuner, skapat en mycket besvärlig situation med trångboddhet, extremt svåra planeringsförutsättningar och ökad segregation. För många enskilda familjer och individer som strävar efter att snabbt komma ut i samhället har EBO-systemet inneburit svåra påfrestningar. Det man trodde skulle vara en bra start – att flytta till någon släkting eller bekant, eller en bekants bekant – har i stället många gånger lett till att man blivit ett offer för en cynisk exploatering av människors behov av tak över huvudet. I många trappuppgångar är raden av namn över brevlådeinkasten ett tydligt tecken på att människor tvingas leva under ovärdiga förhållanden. Hemmet är ingen lugn vrå. I morgon kanske du måste flytta. Igen. Till en ny madrass i en redan trångbodd lägenhet. Att vara barn och växa upp under dessa förhållanden ger inte den grundtrygghet du behöver. Dina möjligheter begränsas.

Ovanpå det mänskliga lidande som systemet med EBO i praktiken fört med sig ser vi nu också hur en allt tydligare parallell bostadsmarknad skapas i vissa städer genom att handeln med svarta hyreskontrakt och systemet med att hysa inneboende blir allt vanligare. Det finns idag individer som helt försörjer sig på att förmedla svarta hyreskontrakt och platser för att bli inneboende. Inte sällan till rena ockerhyror. Hyresvärdarna, som ser slitaget på fastigheterna öka, sopmängden vida överstiga normalnivåer, vatten- och elförbrukningen öka och otryggheten sprida sig i bostadsområdena, har mycket små möjligheter att stävja företeelsen eftersom lagstiftningen som reglerar relationerna mellan hyresvärd och hyresgäst inte ger tillräckligt stöd för detta.

Södertälje kommun, som tidigt sett avigsidorna av systemet med EBO, presenterade 2014 ett förslag till en ny form för mottagande av nyanlända, värdigt eget boende (VEBO). I korthet innebär förslaget att den asylsökandes rätt att välja sin bosättningsform kvarstår men att en kontroll görs av socialtjänsten för att säkerställa att förhållandena i det angivna boendet är värdigt. Om kontrollen ger vid handen att det egna boendet inte kan anses som värdigt ska den asylsökande erbjudas ett annat boende genom Migrationsverkets försorg. Beslutet om ett icke-värdigt eget boende ska kunna överklagas till förvaltningsrätten. Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har också förordat att ett eget boende måste godkännas av Migrationsverket i samråd med kommunen.

Lagstiftningen som innebär att alla kommuner i Sverige nu har skyldighet att ta ansvar för flyktingmottagandet var efterlängtad men för att segregationen inte skall tillåtas cementeras i vissa områden måste också EBO avskaffas. Det är naturligt att många nyanlända söker sig till nära och bekanta men samtidigt leder detta till stora sociala påfrestningar. De hamnar nästan uteslutande i områden med hög arbetslöshet, hög andel som uppbär försörjningsstöd och där normen inte längre är arbete utan arbetslöshet och social utsatthet. Dessutom riskerar de nu allt oftare att bli offer i en cynisk handel med svarta hyreskontrakt och sängplatser för inneboende. Sammantaget innebär detta att förutsättningarna blir raka motsatsen till vad som krävs för att de nyanlända ska ges de bästa förutsättningarna att skapa sig en egen ny framtid.

Ingela Nylund Watz (S)

Serkan Köse (S)